

במשקוף הבית. ואומרים שזה סגולה שלא יזיק נחש ועקרב לבני הבית ההיא, ועושים הרבה מזה ומוכרים אותם לבעלי בתים, ועושים דוקא בערב שבועות. וראיתי בספר כתב משה להרה"ג מו"ה זקן משה מאזוז ז"ל, דף ח, משם ס' לקט שמואל, דטעם ג' רגלים והביא דסיון מזלו עקרב שלא יקטרג בהליכתו למקום נחש ועקרב. וכתב שם ושמעתי ממו"ח הי"ו שזה טעם למה שנוהגים לכתוב קמיעין לשמירת הבית מעקרב בערב יו"ט דשבועות, מלבד הפשט דאז יוצאין מחוריהן. ועיי"ש מה שתמה על ס' לקט שמואל, שכתב דסיון מזלו עקרב וניסן טלה ותשרי מאזנים, עיי"ש.

ג. מנהג נוהגים בעת חוליים לנדור שאם יתרפאו מחוליים ילכו להשתטח על קבר צדיק פלוני, כדי שבזכות זה יתרפאו אעפ"י שההשתטחות היא בקשת רחמים ואיך תועיל להם קודם שילכו. אפשר עפ"י מ"ש תענית דף ח, בימי ר"ז גזור גזירה וגזור דלא למיתב בתעניתא, ס' פקודת אלעזר. ובמחז"ק פאס יע"א נוהגין לעשות סעודה בקברי צדיקים כשיתרפאו מחוליים וטועמין ממנה קרובים, ומזמינים עניים לטעום גם הם ונותנים להם צדקה.

ד. מנהג מי שבניו מתים ב"מ, נוהגים למכור הבן הנולד להחברא קדישא בסך כך וכך, ומתנים שאם יגיע הבן לנישואין יחזור ויקנהו מהם בסך יותר. והטעם חוששין שמא נגזר על האב הזה שימותו בניו על כן מוכרו לאחר, לומר שהוא יהיה אביו מעתה ולא יקרא עוד שמו עליו, הרב חת"ס, חחו"מ, ס' קיא; הפ"ת, ס' ריב ס"ק ח, יעו"ש, הביא דבריהם בליקוטי ליצחק ריח, השייכים ליור"ד, מערכת מים, אות יג. והובא דבר זה בס' חסידים, ס' רמ, וז"ל: ראובן שיש לו בן ונוטה למות, ויבא שמעון ויאמר לאביו ולאמו פלוני ופלוני הא לכם שקל והא לכם ככר ובשר ויין אני פודה את בניכם שיהיה בני ויחיה, כך עושים למי שאין מתקיימים לו בנים ואין בו משום ניחוש, עכ"ל. וכן הוא בשפת אמת, פ' ג, וז"ל מי שאין מתקיים לו בנים יכול אחר לפדותו וליתן כופר נפש ויקרא בנו של אחר, אולי ירחמו מן השמים שיכול להיות שנגזר מיתת עירי על האב, עכ"ל.

ה. מנהג מה שנוהגים נשים במערב לבלוע ערלת הזכרים שחוחכים בעת המילה כדי להוליד זכרים נראה דאסור. אך לדעת התוס' שרי, הרשב"ש ס' תקיח; והרמ"ב ס' עט; זל"א, יוד"ע, או"כ. ועיין להפ"ח, ס' עט ס"ק ו, הביא דבריהם בליקוטי ליצחק ריח, יוד"ע, מערכת מים, אות א. ועיין בחק"ל, ס' לו. ומה שכ' בזה הביא דבריהם בס' ישרי

לב, עיי"ש וציין לעיין להר"ש בן הרשב"ץ, בסס"י תקיח. הביא דבריו הרב מ"ב סימן עט, ביור"ע, ועיין קול אליהו, ח"ב, במחנה ישראל, סי' פד, וציין לאביו ז"ל בחק"ל, הנז'.

ו. מנהג מה שנוטלים עפר ואבנים מעל קברות הצדיקים לרפואה ולשמירה מנזק, יש סמך לזה מש"ס סנהדרין דף מז, עיי"ש.

ז. מנהג כשילדת האשה בן זכר עושים סגולה לשמירה, כותבין עלה נייר מלא משמות הקודש ותולין בפתח הבית ועל הוילון הפרוס אצל החיה. ועוד תולין בפתח הבית חוט אחד ותלוי בו ראש תרנגול ואיזה לחמים קטנים שקורין קעאק"ע. וביד החיה היולדת חוט מלא יש בו מטבע קטן וצרור מלא עפר שנקרא לחרמ"ל, וצרור אחר מלא ממין הנקרא בל"ע אסב"ב והוא לבן כמו מלח, ומסבבין את ידה במשיחת נטף הנקרא לאטו"ך שחור, והמשיחה כמו אצודה. וכן תולין ביד הילד הנולד ומושחין לו ג"כ את ידו בנטף. ותולין בראש מיטת היולדת ג"כ ומסבבין משיחת חוט נטף סביב מיטתה, ואומרים שהכל לשמירה ליולדת ולילד מן המזיקין. ויש אנשים ידועים שכותבין אלו ומוליכין אותם לכל יולדת ונותנין להם שכרם. והיום יש ניירות אלו בדפוס, בדפוסים שונים ובגוונים טובים, וכתוב בשיטה עליונה שמירה ליולדת. וגם מודפסים איזה מזמורים והשבעות ושמות הקודש. ואין בזה דמתרפאין בד"ת, דראיתי לתפא"י סנהדרין, פי' הלוחש על המכה, וז"ל: מיהו בבריא הקורא פסוק או תולה על עצמו קמיע או תפילין כדי להגין על עצמו שרי. ונ"ל דמה"ט שרי לתלות הקלפין על ד' כותלי הבית שיש בו הילד קודם שנימול. ואע"ג דלא יצא מכלל נפל, עכ"פ אזלינן בתר רובא ובריא הוא, עכ"ל.

ח. מנהג אחר שטועמין מכוס הבדלה ומעבירין מיין שבכוס על העין ואומרים שהוא סגולה למאור העין להאיר בטוב. לבד ממה שמושחין עצם ששמו לוח, שיש טעם אחר לדבר. אבל מה שמעבירין על העין, אפשר שנתייסד זה ממ"ש רבינו ב"י או"ח סי' קכט, בשם הכולבו, בענין כוס של ברכה, וז"ל: כתב הכולבו שנהגו לרחוץ הכוס של ברכה אחר שתייתו ומעביר אותם המים על עינו, שלא לשפוך יין של ברכה לארץ למקום בזיון. ובודאי מפני טעם זה עושין כן בכוס הבדלה.

סוחרים

מנהג פשוט הוא בכל גונב לגוי במעמד ישראל חבירו שחייב לחלוק עמו, שכל העומדים יטלו חלק. וכן אם קונה סחורה בזול הרבה